

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 8 november justerades.

§ 2 Avsägelser

Förste vice talmannen meddelade
att *Boriana Åberg* (M) avsagt sig uppdraget som suppleant i finans-
utskottet,
att *Edward Riedl* (M) avsagt sig uppdraget som suppleant i skatte-
utskottet,
att *David Josefsson* (M) avsagt sig uppdraget som suppleant i justitie-
utskottet,
att *Louise Meijer* (M) avsagt sig uppdraget som suppleant i civilutskot-
tet,
att *Alexandra Anstrell* (M) avsagt sig uppdraget som suppleant i utri-
kesutskottet,
att *Noria Manouchi* (M) avsagt sig uppdraget som suppleant i social-
utskottet,
att *Johan Hultberg* (M) avsagt sig uppdraget som suppleant i utbild-
ningsutskottet,
att *Kjell Jansson* (M) avsagt sig uppdraget som suppleant i trafik-
utskottet,
att *Erik Ottoson* (M) avsagt sig uppdraget som suppleant i närings-
utskottet och
att *Ebba Busch* (KD) avsagt sig uppdraget som ledamot i krigsdelega-
tionen.

Kammaren biföll dessa avsägelser.

§ 3 Anmälan om kompletteringsval

Förste vice talmannen meddelade

att Moderaternas partigrupp anmält Emma Ahlström Köster som suppleant i finansutskottet, Ida Drougge och Adam Reuterskiöld som suppleanter i skatteutskottet, Noria Manouchi som suppleant i justitieutskottet, Magnus Resare som suppleant i civilutskottet, Karin Enström som suppleant i utrikesutskottet, Crister Carlsson och Marie-Louise Hänel Sandström som suppleanter i socialutskottet, Susanne Nordström som suppleant i kulturutskottet, Johanna Rantsi och Katarina Tolgfors som suppleanter i utbildningsutskottet, Johanna Hornberger som suppleant i trafikutskottet, Anna af Sillén som suppleant i miljö- och jordbruksutskottet och Fredrik Ahlstedt som suppleant i näringsutskottet samt

att Kristdemokraternas partigrupp anmält Magnus Berntsson som ledamot i Utrikesnämnden samt Camilla Brodin och Mikael Oscarsson som ledamöter i krigsdelegationen.

Förste vice talmannen förklarade valda till

suppleant i finansutskottet

Emma Ahlström Köster (M)

suppleanter i skatteutskottet

Ida Drougge (M)

Adam Reuterskiöld (M)

suppleant i justitieutskottet

Noria Manouchi (M)

suppleant i civilutskottet

Magnus Resare (M)

suppleant i utrikesutskottet

Karin Enström (M)

suppleanter i socialutskottet

Crister Carlsson (M)

Marie-Louise Hänel Sandström (M)

suppleant i kulturutskottet

Susanne Nordström (M)

suppleanter i utbildningsutskottet

Johanna Rantsi (M)

Katarina Tolgfors (M)

suppleant i trafikutskottet

Johanna Hornberger (M)

suppleant i miljö- och jordbruksutskottet

Anna af Sillén (M)

ledamot i Utrikesnämnden
Magnus Berntsson (KD)

ledamöter i krigsdelegationen
Camilla Brodin (KD)
Mikael Oscarsson (KD)

§ 4 Meddelande om frågestund

Förste vice talmannen meddelade att frågestund skulle äga rum *torsdagen den 1 december kl. 14.00.*

§ 5 Anmälan om subsidiaritetsprövningar

Förste vice talmannen anmälde att utdrag ur följande protokoll i ärenden om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in:
prot. 2022/23:8 för torsdagen den 24 november från skatteutskottet och
prot. 2022/23:14 för torsdagen den 24 november från utrikesutskottet.

§ 6 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2022/23:37

Till riksdagen

Interpellation 2022/23:37 Finansiering av religiösa samfund
av Alireza Akhondi (C)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 6 december 2022.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 24 november 2022

Kulturdepartementet

Jakob Forssmed (KD)

Enligt uppdrag

Helena Swenzén

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2022/23:38

Till riksdagen

Interpellation 2022/23:38 Bostadsbyggandet
av Markus Kallifatides (S)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 9 december 2022.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.
Stockholm den 23 november 2022
Finansdepartementet
Andreas Carlson (KD)
Enligt uppdrag
Johan Ndure
Departementsråd

Interpellation 2022/23:40

Till riksdagen

Interpellation 2022/23:40 Diskriminering i skolvalet
av Linus Sköld (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 17 januari 2023.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade arrangemang.
Stockholm den 24 november 2022
Utbildningsdepartementet
Lotta Edholm

§ 7 Anmälan om granskningsrapport

Förste vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen och överlämnats till finansutskottet:
RiR 2022:26 Trakasserier, hot och våld – förebyggande insatser och hantering vid statliga myndigheter

§ 8 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Skatteutskottets betänkanden

2022/23:SkU3 Rapportering och utbyte av upplysningar om inkomster genom digitala plattformar

2022/23:SkU4 Stärkt system för samordningsnummer

Näringsutskottets betänkande

2022/23:NU6 Upphovsrätten på den digitala inre marknaden

Socialförsäkringsutskottets betänkanden

2022/23:SfU9 Ett höjt försörjningskrav för arbetskraftsinvandrare

2022/23:SfU7 Riksrevisionens rapport om digitala läkarbesök och hyrläkare i sjukskrivningsprocessen

2022/23:SfU8 Riksrevisionens rapport om migrationsdomstolarnas handläggningstider i asylmål

Anf. 1 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Martina Johansson har frågat mig om regeringen inom kort kommer att se över nuvarande regelverk och tillsätta en utredning som tar fram förslag på lagändringar som skapar snabbare bodelningsprocesser.

När ett äktenskap tar slut behöver makarna göra även en ekonomisk separation. De svenska bodelningsreglerna bygger på likadelningsprincipen som innebär att makarna likställs ekonomiskt. För den make som har det sämst ställt är det många gånger av stor ekonomisk betydelse att bodelningen kan slutföras, och det är inte acceptabelt att den andra maken kan hindra att så sker. Det är angeläget att det finns en välfungerande och rättssäker ordning för bodelningar.

Om en make inte medverkar i en bodelning ger lagen i dag flera möjligheter att rikta åtgärder mot maken för att skynda på förfarandet. Maken kan föreläggas vid vite att lämna uppgifter om sina tillgångar och under ed bekräfta uppgifterna i en bouppteckning. Om en make inte kommer till ett bodelningssammanträde hindrar frånvaron inte att bodelningen ändå genomförs. Om en make genom vårdslöshet orsakat ökade kostnader kan bodelningsförrättaren besluta att maken ska svara för en större del av kostnaderna.

Vidare finns det regler till skydd för en ekonomiskt svagare part under en bodelning. En domstol kan besluta om kvarsittningsrätt som innebär att den av makarna som har mest behov av den gemensamma bostaden får bo kvar i den till dess att bodelning sker. En domstol kan också sätta den ena makens egendom under särskild förvaltning under bodelningen för att förhindra att maken gömmer undan egendom.

Även om det är förhållandevis få skilsmässor som leder till att bodelningsförrättare utses eller till tvist i domstol förekommer det att ena maken förhalar bodelningen. Jag är ense med Martina Johansson om att det är bekymmersamt när det sker. Lagen ställer krav på makarna och ger bodelningsförrättaren flera verktyg för att driva bodelningen framåt. Det är angeläget att de verktygen också kommer till användning när det finns förutsättningar för det.

Jag kommer att följa frågan, och jag utesluter inte att det framöver kan finnas anledning att överväga åtgärder för att utdragna bodelningar ska kunna genomföras snabbare.

Anf. 2 MARTINA JOHANSSON (C):

Herr talman! Tack, Gunnar Strömmer, för svaret!

Det finns ett antal olika verktyg att använda när en skilsmässa inte går så fort som man vill, ekonomiskt. Problemet är bara att om det ska utdömas vite vid förhållning kräver det domstol, och för att ta ärendet till domstol krävs jurister – och även tillgång till pengar för att betala juristerna. Bodelningsförrättarna begär ofta ersättning i förskott för sitt arbete. Dessa två saker blir bekymmersamma om man inte har några medel på grund av att de är låsta i en bodelning där den ena parten förhalar.

Kvarsittningsrätten när det gäller bostad kräver också att man blandar in domstol och jurister, och det kan också bli del av förhållningen. Utan

medverkan från den som besitter bostaden kan ingen värdering göras, och det leder i sin tur till att man inte kan komma vidare i bodelningsprocessen.

Jag blir lite besviken på svaret. Det kanske inte förvånar ministern.

Jag hade en liknande interpellationsdebatt för ett par år sedan med ministrernas företrädare och fick då ungefär samma svar: att verktyg finns. Men om det nu finns verktyg, varför finns det då bodelningsprocesser som pågår i sju, åtta, nio eller tio år?

Varför sker detta? Är det för att man inte har ekonomi att driva processerna i domstol? Är det för att man inte orkar? Är det för att man vill skydda sina barn så att de inte ska behöva vara med i en lång process? Det kanske helt enkelt är lättare att ge upp, strunta i att få alla sina delar och bara få ut en mindre del.

Det finns även ledande familjerättsadvokater som kräver och ber om bättre lagstiftning på området. Man ber om att bodelningsförrättarna ska få ytterligare muskler, kunna utdöma vite utan att behöva ta sig till domstol och när någon förhalar kunna sätta tidsgränser för när personerna ska lämna uppgifter eller komma på möten. Man vill kunna sätta en sluttid så att även bodelningsförrättaren får ett krav på sig: Inom en viss tid måste processen vara klar.

Min förhoppning med interpellationen var lite grann att öppna ministrernas och regeringens ögon för de problem som faktiskt finns. Detta drabbar barn, det drabbar män och det drabbar kvinnor. Dock verkar det inte för mig som att detta är en av de viktigaste frågorna för ministern.

I början av november hade jag förmånen att få bli intervjuad i ett radioinslag. Också ministern hade fått frågan om att vara med och kommentera en väldigt långdragen bodelningsprocess. Svaret, som kom via ministrernas pressekreterare, var att ministern inte hade tid att svara på frågor om detta. Det gör mig besviken och orolig. Därför undrar jag om ministern och regeringen kommer att fokusera på frågor som handlar om familjerätt, bland annat skilsmässor, under mandatperioden.

Anf. 3 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M):

Herr talman! Tack, Martina Johansson, för en viktig fråga, och tack, justitieministern, för svaret!

Det är egentligen civilutskottet som hanterar familjerätsfrågor, men detta har varit en av mina hjärtefrågor sedan jag blev medveten om vad det handlar om. Jag har inte varit det någon jättelång tid, och det är en fråga som lite grann flyger under radarn när det gäller om människor känner till den.

Jag tänker på hur det skulle gå till om jag själv skulle separera. Då ser jag framför mig att det skulle vara ganska enkelt att fylla i detta på nätet och sedan skicka in ansökan. Har man barn blir det förstås en lite annorlunda process. Men om det skulle uppstå ett läge där vi inte kom överens och vi skulle hamna i bodelning ser jag framför mig att myndigheterna och rättsväsendet skulle be att få in våra ekonomiska förehavanden – vad vi äger och vad vi äger tillsammans av bostad, båt, bil, sommarstuga och vad det nu kan röra sig om – och att vi då även skulle ha papper på det vi köpt in själva och det vi köpt in gemensamt.

När detta kommer på bordet i en sådan här process borde det i den bästa av världar, i en digital värld, bara ta ett halvår eller ett år, och så är man klar med bodelningen och kan gå åt var sitt håll.

I de berättelser som kommer in från framför allt kvinnor, men även män, är det dock inte så enkelt. Berättelserna beskriver de långdragna processer som vi nyss fick höra om. När man har fått sig tilldelad en bodelningsförrättare kommer det en process där det blir som att skicka brev fram och tillbaka. Bodelaren blir som en leverantör av brev, och det är det man betalar för. Processerna går inte framåt. Man står stilla, och det tar tid.

Här nämndes sex sju år. I min debatt med den tidigare justitieministern talades det om tre fyra år, men det ser förstås väldigt olika ut. Frågan är om det inte finns fall som tagit ännu längre tid; jag tror mig ha hört talas om elva år.

Det händer också att man under denna tid får byta bodelningsförrättare. Någon kanske har haft fyra fem stycken. Självklart är det förödande för individen. De barn som Martina Johansson tog upp kommer förstås i kläm längs vägen. Men det är också förödande för samhället då två parter som ska separera och är på det klara med att de skulle klara sig själva ekonomiskt hamnar i ett läge där den ena helt plötsligt inte har någonting och tillgångarna fryses – för det är ju det som händer. Då börjar det knaka i det ekonomiska systemet.

Det problematiska i detta är att man kan undanhålla medel. Det går på något vis, trots alla dessa verktyg som sägs finnas, för den ena parten att undanhålla medel. Då finns det en brytpunkt som gör att man inte tittar bakåt för att se vad som händer, att någon planerat detta för att sedan inte behöva lämna fram någon ekonomisk redovisning. Det är ett bekymmer i det hela, vid sidan av de långa processerna.

Kvinnor berättar att de flyttar hem till sina föräldrar, att de tar lån och att deras föräldrar får ge arv i förväg till det ena barnet för att de ska klara detta – om det ens är möjligt. Jag tänker också att det finns ett mörkertal av alla som aldrig kom till en bodelning eftersom de redan i förväg insåg att de varken hade ekonomiska muskler eller på andra sätt skulle klara av detta. Därför är det här en högst angelägen fråga.

Anf. 4 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Tusen tack för både Martina Johanssons inlägg och Ann-Charlotte Hammar Johnssons inlägg efter det!

För att börja med frågan om detta är en viktig fråga eller inte kan jag understryka att det är en utomordentligt viktig fråga, inte bara sakligt sett. Nu har inte jag varit justitieminister särskilt länge, men om jag ska hitta ett mönster i interpellationer, frågor ställda vid frågestunder och för den delen även övriga debattinlägg kan jag konstatera att detta är en av de frågor som har lyfts av flest personer vid flest tillfällen. Det är alltså uppenbart att det är en viktig fråga.

Den andra fråga jag ställer mig, och här faller jag väl Martina Johansson i talet, är varför. Jag har ägnat några veckor åt inventering av frågan som inte har lett till några riktigt självklara svar. Om man tittar på den rättsliga verktygslåda som bodelningsförrättarna har till sitt förfogande kan man konstatera att det faktiskt är ganska kraftfulla verktyg.

En fråga jag då ställer mig är varför dessa verktyg inte används i den utsträckning som de potentiellt sett skulle kunna göra. Är det alltså frågan om andra verktyg eller är det en obenägenhet att fullt ut använda de verktyg som redan finns som är kärnan i problematiken?

En annan notering jag gör är att det inte verkar så oerhört enkelt att få svar på den frågan. Det finns inga egentliga uppföljningar, i alla fall inte som jag känner till, där man kan få hela mönstret. Det finns väldigt mycket anekdotisk bevisföring, och den tycker jag verkligen inte att man ska underkänna. De enskilda fallen illustrerar ju vad dessa regler betyder i praktiken, så det får inte misstolkas på det viset. Men om man vill se ett mönster är frågan var man kan hitta underlag för att se det mönstret.

Jag har också förstått att frågan inte är ny, som det heter. Jag tror att vi kan hitta justitieministrar även före Morgan Johansson som har ställts inför frågan och, noterade jag också när jag fick underlaget, svarat på ungefär samma sätt.

Är det ett uttryck för bristande engagemang? Möjligen. Det kan man inte utesluta. Men man kan heller inte utesluta att det inte är så alldeles enkelt att angripa frågan. Svaren kanske inte är helt givna.

Martina Johansson tar upp möjligheten för bodelningsförrättare att förelägga vite och ett slags stupstocksidé. När man hör om de långa tidsutdräkterna, de fall som pågår år efter år, känns det intuitivt ganska naturligt att man efter 18 eller 36 månader skulle säga att det var slut. Problemet med dessa förslag, i alla fall initialt – och det är ett problem som Martina Johansson själv tar upp – är vad det krävs för ekonomiska resurser för att vara med i ett sådant förfarande. Kommer det att behövas jurister? Ju mer likt en domstolsprocess man gör detta egentligen ganska medlande förfarande, desto större krav kommer det att ställa på juristers medverkan och desto större kostnader i förfarandet kommer detta att leda till.

Stupstocken känns intuitivt som ett väldigt bra förslag, men vad händer efter 18 eller 36 månader? Ska man lämna över ett outrett underlag till domstolen, och vad ska domstolen göra med det? Det är inte heller en alldeles enkel fråga.

Jag säger verkligen inte detta för att komma undan. Min slutsats så här initialt är att man bör identifiera vilka som rent praktiskt ägnar sig åt de här frågorna. De aktörerna borde man på ett lämpligt sätt samla för att försöka bilda sig en lite bredare uppfattning om var skon egentligen klämmer. Att det klämmer och att det leder till väldiga förluster för enskilda människor råder det ingen tvekan om.

Anf. 5 MARTINA JOHANSSON (C):

Herr talman! Ministern! Det är skönt att höra att det är en viktig fråga, även om jag inte riktigt tolkade det så inledningsvis. Det vore intressant att få veta hur ministern kommer att gå vidare för att få svar på de frågor han själv ställer i sitt anförande. Varför används inte verktygen på de sätt som de skulle kunna användas? Är det för att det krävs en domstol, eller är det något annat som krävs?

Vi måste våga ta i de här frågorna, även om de är svåra. Vi måste bli bättre på att lösa tvister i familjen som antingen handlar om en bodelningsprocess, alltså den ekonomiska skilsmässan, eller om en vårdnadstvist utan att ens behöva ta oss till domstol. Domstolen skapar nämligen än mer konflikter. Där handlar det om att tala om vem som har rätt eller fel i stället för att jobba med medling.

Jag får nog återkomma till ministern längre fram när det gäller vårdnadstvistfrågor och hur vi kan jobba för att förbättra även de bitarna. Det

är ett annat lika viktigt ämne. Vi ska inte ta det i dag, men jag hoppas att en ny regering kan ta nya tag också när det gäller det.

År 2005 kom faktiskt ett antal förslag på hur man skulle kunna förändra regelverket för att göra processen bättre. Det har passerat många regeringar av olika kulörer sedan 2005. Ändock är det fortfarande otroligt viktigt att ta i frågorna. Han som skrev den utredningen, Örjan Teleman, kan man fortfarande ta en diskussion med. Vad är fortfarande aktuellt i dag? Varför fungerar inte det som finns?

Örjan Teleman hann bland annat sätta tidsgränser. Verkställighet av en bodelning ska ske direkt så att man inte kan förhala i nästa steg och överklaga och inte lämna bostaden eller lämna ifrån sig de ekonomiska medel det handlar om. Han pekade också på att reglerna för överklagan skulle kunna förändras, så att man inte behöver överklaga för säkerhets skull, ifall den före detta partnern överklagar. Det leder också till onödiga överklaganden av de domstolsbeslut som fattas.

Återigen – jag gör det här för att skapa större engagemang i frågan. Det handlar inte om enskilda individer som drabbas. Jag vill påstå att det finns ett systemfel när vi jobbar med den här typen av frågor. Vi tar inte i dem tillräckligt skarpt, oavsett om det handlar om en skilsmässa mellan två vuxna individer eller om barn som drabbas av onödiga vårdnadstvister.

Jag får ändå lite hopp av Gunnar Strömmers inlägg för en stund sedan om att faktiskt undersöka problemet. Vad är skälet till att verktygen inte fungerar? Man får titta på de förslag som har kommit. Jag kan också komma med förslag på fler personer som är engagerade i frågan och som kan hjälpa till med mer faktaunderlag.

Vi behöver vi se om det finns ett skäl. Ersättningshjälp har tagits bort. Är det ett skäl till att det inte är så många processer, på grund av att man inte har råd? Centerpartiet har tidigare föreslagit att lägga en större del av processkostnaden på den part som förhalar, för att på så sätt tvinga personer. Poängen är att det ska kosta att förhala. I dag kostar det mig ingenting att försvåra processen, för det tas från det gemensamma bohaget. Det finns alltså ett antal saker man kan göra.

Ministern nämnde själv att det är svåra frågor. Men även om det är svårt hoppas jag under mandatperioden få se ett förslag på bordet som stärker män, kvinnor och framför allt barn som drabbas av utdragna skilsmässoprocesser. Kommer ministern att komma med ett sådant?

Anf. 6 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M):

Herr talman! Jag har stått här tidigare och talat med den före detta justitieministern och fått veta att verktygen fanns där och att det bara var att leverera på det, ungefär. Det fanns inga problem.

Jag hade även i våras en interpellationsdebatt med samma person. Då sa han ändå till sist: Ja, vi får väl titta på det och skruva i systemet.

Justitieministern som står här i dag säger att det är en viktig fråga som man tar på allvar. Jag delar den uppfattningen och känner att man måste se ett mönster, att man behöver se helheten. Det finns ett antal personer som sitter på sina enskilda berättelser. De ger mycket fakta om problemen i vardagen. Det vore bra om man nu kan inventera vilka olika delar som finns, för att kunna se mönstret och ta tag i det.

Prot. 2022/23:27
29 november

Svar på
interpellationer

Brytpunkten är också en del. Det gäller även om man inte redovisar. Det ska vara ekonomisk brottslighet om man inte tar fram sina underlag. Det är en viktig del bland alla de andra verktyg som finns.

En del av fallen jag har lyssnat på kan låta som en deckare som är framtagen på lite påhittat material. Det är så extremt att jag nästan inte kan tro att det kan hända i Sverige.

Jag är tacksam över att justitieministern säger att det är en fråga som man tar på allvar och att den är viktig och något som man kommer att jobba med framåt.

Anf. 7 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Jag kommer tillbaka till den befintliga verktygslådan. Jag hör att fler än jag har hänvisat till den genom årens lopp. Men Martina Johansson tar upp den konkreta frågan om att en större del av kostnaden för förrättningen bör falla på den som på olika sätt fördröjer eller förhalar processen. Det finns redan i dag en regel som säger att den som genom vårdslöshet förhalar processen ska bära en större del av kostnaden för förrättningen.

Jag ställer mig därför en verkligen helt retorisk och uppriktig fråga. Den möjligheten – ett ganska kraftfullt ekonomiskt påtryckningsmedel – finns redan. Om bodelningsförrättare använder den på ett sätt som skulle kunna kallas förebyggande är det exempel på att det redan finns verktyg i verktygslådan som i alla fall teoretiskt sett eller jämfört med andra typer av förfaranden ger bodelningsförrättaren verktyg att driva saker och ting framåt ett slut. Det känns därför angeläget att verkligen gå till botten med frågan: Varför sker det inte i den utsträckning som det i alla fall framstår att det borde ske?

Med det sagt utesluter jag inte alls att det finns andra saker man också borde göra. Inför dagens debatt läste jag också igenom Telemans betänkande från 2005, rättare sagt den del av betänkandet som tog upp ett antal framtidsförslag. Det är några sidor och ganska breda penseldrag. Det finns inte någon utredning som kan ligga till grund för lagstiftning. Men det är väl ett underlag som vi bör använda oss av när vi tar diskussionen vidare.

Jag föreställer mig även att det finns bodelningsförrättare som borde kunna ge goda vittnesbörd i detta. Det bör finnas enskilda människor som har varit en del av sådana processer som skulle kunna lämna meningsfulla vittnesbörd. Och det är i hög grad advokater som förordnas till de här rollerna. Advokatsamfundet borde rimligen kunna bidra med inspel.

Jag har noterat att det även finns andra organisationer som kanske kommer in i frågan mindre från ett rättssäkerhetshåll och mer i fråga om ekonomisk jämlikhet. Den svaga ekonomiska parten kan vara en man eller en kvinna, men det framstår som att det i det typiska fallet är en kvinna som drabbas i förfarandena, i alla fall i påtagligt högre grad än män. Det finns en massa olika aktörer som har varit inne på frågorna.

Jag kan i alla fall lova så här mycket: Jag ska säkerställa att vi på ett lämpligt sätt samlar aktörer med insikt om förhållandena i syfte att i alla fall i ett första steg få bättre kunskap om förhållandena, så att vi kan komma vidare i frågorna.

Jag vill understryka att det är väldigt betydelsefullt att flera ledamöter av den här kammaren och många andra fortsätter att jaga på och driva på i

dessas frågor. Att de är komplicerade är inte en ursäkt för att inte hugga tag i dem, utan det gäller att hitta ett lämpligt sätt att komma framåt.

Prot. 2022/23:27
29 november

Anf. 8 MARTINA JOHANSSON (C):

Herr talman! Jag blir mer positiv ju längre detta samtal pågår, och det är väldigt skönt.

Varför gör jag detta? Varför står jag här? Varför driver jag de här frågorna? Jo, det gör jag för att det handlar om två människor som har gift sig av kärlek men sedan vid en skilsmässa helt plötsligt blir fiender.

Den lagstiftning som vi har är tänkt att skydda båda parterna, som ska dela lika. Varför vill vi det? Jo, därför att barnen i de här relationerna fortsatt ska ha det bra och för att båda föräldrarna ska kunna starta ett nytt liv och fortsätta framåt.

Vi vet att det inte funkar i alla lägen, och vi måste få en lagstiftning som håller ihop. Vi kan inte tillåta att vuxna bråkar in absurdum, för då far barn illa. Det är därför jag gör det här: för att inget barn ska behöva drabbas av onödigt tvistande vuxna.

Det verkar som att jag kanske har fått ministern att ta ett steg längre fram mot att ta tag i frågorna och se över vad det är som fungerar och inte fungerar. Jag är också nyfiken på varför verktygen inte används på det sätt som det är tänkt. Jag tror inte att det handlar om att människor är illvilliga. Men det är något som gör att det inte fungerar, och det måste vi ha svaret på först. Regeringen har möjlighet att undersöka de sakerna. Lagstiftningen behöver skärpas, för barnen ska inte drabbas.

Jag har en slutfråga. Ministern talar om att på ett lämpligt sätt samla aktörer. Jag kan bidra med namn, och jag är gärna med vid ett sådant möte. Frågan är bara: När kommer ett sådant möte att ske?

Anf. 9 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Låt oss säga att det kommer att ske under vårterminen, så har vi en rimlig tidspress på mig men också ett rimligt handlingsutrymme att göra detta på ett praktiskt lämpligt sätt.

Martina Johansson efterfrågar i sin interpellation en utredning. En sådan kan jag inte utlova. Men jag kan verkligen utlova att vi ska samla goda krafter för att se om det går att bilda sig en ny gemensam uppfattning om var skon klämmer någonstans, vilket jag tycker är ett bra första steg, för att sedan överväga vilka steg framåt som är lämpliga.

Jag vill vidga perspektivet lite och tala om en allmän erfarenhet som jag har och som jag tror att många delar med mig: Ofta kan det vara fråga om regler, men minst lika ofta är det fråga om tillämpning. Aktörer använder av olika skäl inte de regler som finns eller använder dem på ett felaktigt sätt.

Utan att på något sätt i förväg utesluta alla goda förslag som har lyfts fram av Teleman och de många andra som är med i debatten kan jag säga att det för mig är en lämplig startpunkt att ställa sig frågan var skon klämmer. Sedan kan man ta det därifrån. Jag kan utlova att Martina Johansson kommer att få en inbjudan, och det kommer andra i den här kammaren som driver frågorna också att få. Vi kan säkert med gemensamma krafter inventera vilka övriga som borde få komma på den kaffekoppen.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Svar på
interpellationer

§ 10 Svar på interpellation 2022/23:34 om en jämställd föräldraförsäkring

Anf. 10 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Herr talman! Sanne Lennström har frågat mig om jag anser att en jämställd föräldraförsäkring är önskvärd, och om ja, vad jag avser att göra för att uppnå detta mål samt hur jag avser att arbeta med att utveckla föräldraförsäkringen i samarbete med partierna som står bakom Tidöavtalet.

Sverige har världens mest generösa föräldraförsäkring. Den ger förutsättningar för båda föräldrarna att ta stort ansvar för omsorgen om barnen och samtidigt förvärvsarbeta. Föräldrapenningen är jämställd på så sätt att den är delad helt lika mellan föräldrar med gemensam vårdnad, men utfallet är ojämställt – huvuddelen av föräldraledigheten och föräldrapenningen tas ut av kvinnor.

Regeringen anser att föräldraförsäkringen ska erbjuda valfrihet och flexibilitet. Familjer är själva bäst lämpade att bestämma på vilket sätt ledigheten ska fördelas för att passa just deras situation. Det är centralt att föräldrarna har tillgång till tydlig information om hur fördelningen av föräldraledigheten påverkar livsinkomsten så att de kan göra informerade och väl avvägda val.

Ett jämställt föräldraskap och en mer jämställd fördelning av omsorgsarbetet om barnen är önskvärt, inte bara för att barn har rätt till båda sina föräldrar utan även för att stärka kvinnors position på arbetsmarknaden och för kvinnors löne- och karriärutveckling. En ojämställd fördelning av omsorgsarbetet och föräldraledigheten kan dessutom ha negativ påverkan på kvinnors hälsa, på fördelningen av obetalt hemarbete i stort, på pensionen, på livsinkomsten och på kvinnornas egenmakt.

Utrikes födda kvinnor har i genomsnitt en betydligt svagare arbetsmarknadsanknytning och får i högre utsträckning ersättning på grundnivå. Varken föräldrapenningens regelverk eller en ojämställd fördelning av föräldraledigheten ska försena etableringen i arbetslivet.

Herr talman! Föräldrarna bör få fler verktyg och ökade möjligheter att använda föräldrapenningen mer flexibelt. Det stärker nämligen valfriheten och ökar förutsättningarna för att kombinera familjeliv med ett högt arbetskraftsdeltagande.

Anf. 11 SANNE LENNSTRÖM (S):

Herr talman! Jag tackar statsrådet så mycket för svaret, även om det är ett svar som på sätt och vis väcker ännu fler frågor, vilka jag hoppas att vi kan adressera i dagens interpellationsdebatt.

För oss socialdemokrater är svaret på om det behövs ett mer jämställt uttag ja. Det är därför vi står bakom en tredelad föräldraförsäkring. Dagens interpellationsdebatt om en jämställd föräldraförsäkring är viktig. Den är viktig ur ett barnperspektiv, för jämställdheten och ur ett jämlikhetsperspektiv.

Vi är stolta över att vara ett av världens absolut bästa länder att få barn i och även ett av världens bästa länder på att dela på just denna föräldraförsäkring. Dessvärre går det väldigt långsamt att nå vad som skulle kunna räknas som jämställt uttag av föräldraförsäkringen, och det får stora konsekvenser. Som jag skrev i min interpellation till statsrådet: ”Det som är

bra delar man lika på.” Men även de ekonomiska konsekvenserna av en föräldraledighet måste vi dela mer lika på.

Vi ser i dag att majoriteten av personerna med låg pension är kvinnor. Vi ser att ojämställda uttag skapar karriärhinder och mer vab och mycket tidigt gör kvinnor till de primära vårdnadshavarna. Det här är ett mycket stort hinder för ett jämställt arbetsliv för kvinnor.

Vi har utredningar som visar att normer och värderingar är en faktor att räkna in här. Men då är det ju tur att politik och lagstiftning är normerande. Det finns flera olika redskap att ta till för att föra familjepolitiken i rätt riktning. Det är viktigt att vi i den här kammaren strävar efter en modern föräldraförsäkring. Låt oss fortsätta vara världens främsta föredöme när det handlar om att arbeta för att våra barn ska få en rättvis, jämlik och god start i livet tillsammans med båda sina föräldrar!

Jag uppfattar inte riktigt några konkreta förslag från statsrådet. Jag skulle vilja veta lite mer konkret vad flexibilitet betyder i sammanhanget. Det för mig till frågan: Är verkligen en jämställd föräldraförsäkring önskvärd enligt statsrådets mening?

Ministern nämner den ojämställda fördelningen av omsorgsarbetet. Det handlar om sämre kvinnohälsa, sämre pensioner och flera negativa konsekvenser av dagens situation på området. Om ministern erkänner de problemen vill jag naturligtvis veta: Vad avser statsrådet att göra för att adressera dessa problem?

Anf. 12 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Herr talman! Jag vill börja med att poängtera att föräldrapenningen är jämställd på väldigt många sätt. Det är uttaget som i viss mån är ojämställt. Föräldrar bör, precis riksdagsledamoten Sanne Lennström tar upp, få fler verktyg och ökade möjligheter att använda föräldrapenningen mer flexibelt. Det stärker valfriheten och ökar förutsättningarna att kombinera ett arbetsliv med att också vara hemma och ta hand om barnen.

Jag har några exempel på åtgärder som skulle kunna stärka flexibiliteten och göra att föräldrapenningen kan användas på ett betydligt mer flexibelt sätt för familjerna och öka möjligheterna att kombinera förvärvsarbete och att stanna hemma med barnen. Det skulle exempelvis kunna vara att man inför fler dubbeldagar. I dagsläget är det 30 dagar som används som dubbeldagar, det vill säga när både mamman och pappan, eller båda vårdnadshavarna, kan vara hemma samtidigt med barnet.

Det har visat sig vara väldigt positivt. Det stärker inte bara bandet med barnet. Man kan få hjälp, och förlossningsskadorna och eftervården för kvinnan minskar. Man ser en positiv utveckling på många olika sätt.

Det har också visat sig att i de familjer där man nyttjar dubbeldagarna blir också resterande uttag av föräldrapenningen mer jämställd. Man blir kanske som pappa lite sugen att kunna stanna hemma lite mer med sina barn.

Den möjligheten vill vi titta vidare på. Exakt hur, på vilket sätt och antalet dagar som vi skulle vilja utöka med får vi helt enkelt återkomma om när vi har tittat vidare på frågan lite mer ingående.

Det kan också handla om att man ser över möjligheten att överlåta dagar till en annan person än de båda vårdnadshavarna. Det skulle innebära en definitivt mer modern och flexibel föräldrapenning. Det ger helt enkelt möjligheten för både kvinnan och mannen att kunna förvärvsarbete och

Prot. 2022/23:27
29 november

Svar på
interpellationer

samtidigt vara hemma med barnen. Man har kanske en tredje person eller en fjärde person som också kan ta del av föräldrapenningen för barnet.

Jag vill återkomma till valen som människor ändå gör. Från regeringens sida tycker vi att det är väldigt viktigt att människor har valfriheten och flexibiliteten. Det är familjerna själva som bäst kan avgöra vad som passar deras egen situation. Där är informationen, kunskapen och medvetenheten om vilken konsekvens ens val resulterar i oerhört viktiga.

Där gäller det att man utifrån de uppdrag som ligger på ansvarig myndighet att fortsätter att informera så att personerna i fråga i familjerna kan göra just dessa väl motiverade och informerade val. Det tror jag också kan bidra till ett betydligt mer jämställt utfall av en ändå väldigt jämställd föräldrapenning.

Anf. 13 SANNE LENNSTRÖM (S):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret! Det var flera konkreta förslag som jag ser fram emot att adressera senare i socialförsäkringsutskottet.

Vi går vidare till en annan fråga angående hur Tidöavtalets parter avser att arbeta med politiken på området. Anledningen till att jag ställde den frågan var att jag såg över valplattformar, partihemsidor och sociala medier. Jag upptäckte att partierna enligt dessa sidor inte riktigt var helt överens om hur föräldraförsäkringen skulle utvecklas.

Kanske det är orsaken till att jag från början inte riktigt i svaret uppfattade någon tydlig inriktning på exakt hur man vill jobba med flexibiliteten. Det skiljer sig väldigt mycket på flera punkter mellan regeringspartierna.

På Kristdemokraternas sida står det till exempel tydligt nej till kvotering av föräldradagar. Man verkar vara rörande överens med Sverigedemokraterna som skriver att man bör ta bort reserverade dagar för vardera förälder.

Liberalerna å andra sidan anser inte att fler dagar bör öronmärkas men föreslår vissa andra ändringar. Moderaterna, statsrådets eget parti, skriver i stället att man vill behålla nuvarande antal dagar som är reserverade. Någon väg framåt gällande politiken synes inte heller finnas i Tidöavtalet.

Mot bakgrund av det skulle jag och säkert många med mig vilja veta: Är partierna överens om hur föräldraförsäkringen ska utvecklas? Det nämndes några punkter här tidigare, och det tackar jag för. Det gäller just dessa reserverade månader eller dagar som vissa partier skriver om. Hur ska man arbeta med dessa frågor gällande regleringsbrev, lagförslag och annat?

Det mynnar ut i en väldigt kort fråga som jag gärna skulle vilja ha ett svar på. Kommer regeringen att lägga fram förslag om att ta bort reserverade månader i föräldraförsäkringen?

Anf. 14 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Herr talman! Jag kan konstatera att det ligger en utredning klar på bordet. Den handlar om att utöka antalet reserverade dagar. Det är under beredning just nu. Jag tänker att vi får återkomma om hur vi ser på den saken.

Jag kan bara konstatera att när antalet reserverade dagar för papporna infördes gick det i tre steg, tror jag. Det var först en månad, sedan två månader och sedan tre månader. Effekterna har ganska uppenbart avtagit.

Från att ha varit ett väldigt framgångsrikt sätt att få papporna att öka sitt uttag har effekten avtagit med antalet månader. Det är ganska svårt att

veta om dagens föräldrar verkligen påverkas av just antalet reserverade dagar. I en modern föräldraförsäkring bör vi jobba med andra metoder än att kanske utöka antalet reserverade dagar. Men den saken får vi återkomma till när den frågan ligger på bordet.

Jag tror att det ändå kokar ned till medvetna val. Utifrån den kunskap vi ändå har om vad de olika alternativen innebär kan vi göra medvetna och informerade val. Det handlar om vad ett kraftigt uttag av föräldrapenning gör med pensionen eller gör med möjligheten att komma in på arbetsmarknaden.

Det gäller också vad det gör med andra inkomstrelaterade delar i stort. Det är oerhört viktigt att den delen förstärks och att vi har en bred och allmän diskussion om de frågorna. Det är just då man kan göra fria, medvetna och riktigt bra val.

Det är kanske inte politikens roll att gå in vid köksbordet och detaljstyra exakt hur man ska eller inte ska ta ut sin ledighet. Där tror jag ändå att det till syvende och sist är familjerna som är bäst lämpade att fatta de besluten. Det ska de såklart göra efter att de har fått den information som de behöver.

Jag är orolig för att vissa kvinnor aldrig kommer in på arbetsmarknaden. Jag är orolig för att de ibland tycks komma allt längre bort i takt med deras barnledighet när de är föräldralediga.

Att öka kvinnors arbetskraftsdeltagande, och då framför allt bland dem som är utlandsfödda, tror jag blir vår viktigaste jämställdhetsfråga framöver. Det handlar om att kunna öka deras egenmakt och deras deltagande i samhället så att de kan vara en aktiv del.

Det tror jag på riktigt är en viktig fråga för att öka jämställdheten när det kommer till föräldrapenningen men också jämställdheten i stort i vårt samhälle.

Anf. 15 SANNE LENNSTRÖM (S):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret! Det känns tryggt att statsrådet uttrycker en oro för kvinnors situation på arbetsmarknaden, också nyanlända kvinnors. Jag ser fram emot fler debatter där vi kan prata mer om hur man kan ändra denna oro till handling för att få ett annat utfall än i dag.

För att nå det jämställdhetspolitiska målet om en mer jämställd fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet är det viktigt att vi i denna kammare och regeringen på andra sidan vattnet samarbetar för att försöka sänka trösklarna så mycket vi kan för att få ett mer jämställt uttag av föräldraförsäkringen. Då finns det säkert flera olika redskap som vi kan se över. Jag ser som sagt fram emot de framtida debatterna.

Det gläder mig också att statsrådet nämner ett antal utredningar, för det finns som sagt redan väldigt mycket bra material som man kan göra bra politik av.

Bland annat finns ISF:s rapport, som handlar om vilka pappor som inte använder föräldrapenningen. Det är pappor som har låga inkomster eller är egenföretagare eller har väldigt höga inkomster. Det är de tre grupper som använder föräldraförsäkringen i minst utsträckning.

Jag lovar, och hoppas att ministern kan lova, att fortsätta det här samtalet för att fortsätta utveckla jämställdheten inom detta område så att det kan gynna både mammor och pappor och barn i framtiden. Det är väldigt

viktigt eftersom det, som ministern nämnde, påverkar kvinnors hälsa, kvinnors pensioner och kvinnors egenmakt.

Anf. 16 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Herr talman! Även jag vill understryka vikten av den här diskussionen. Jag ser också fram emot fler debatter på området, för detta att kvinnor hamnar i utanförskap och aldrig träder in på arbetsmarknaden är på riktigt ett hot mot jämställdheten i Sverige. Vi har under många år jobbat hårt för att åstadkomma en helt annan linje, så föräldraförsäkringen och föräldrapenningen får inte vara ett skäl till att komma längre från arbetsmarknaden eller de facto inte träda in alls på densamma. Den här diskussionen är alltså långt ifrån över.

Jag ser också fram emot att återkomma med fler förslag till kammaren som kan förbättra och förstärka både flexibiliteten och valfriheten och förhoppningsvis också ge ett mer jämställt utfall av själva föräldrapenningen.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2022/23:42 om centralisering av lärarutbildningen

Anf. 17 Utbildningsminister MATS PERSSON (L):

Herr talman! Niklas Sigvardsson har frågat om jag har för avsikt att ta några initiativ som innebär att ämneslärarutbildningen inte ska finnas kvar vid lärosäten som Jönköping, Halmstad, Borås, Eskilstuna, Gävle och Luleå. Han har också frågat mig hur jag och regeringen tänker lösa det framtida lärarbehovet i hela vårt land och alla landets skolor. Niklas Sigvardsson har också frågat hur jag och regeringen tänker arbeta för att stärka kvaliteten inom lärarutbildningen.

Inledningsvis vill jag säga att jag delar Niklas Sigvardssons uppfattning att lärarutbildningen är en av de absolut viktigaste utbildningarna i vårt land. Här formas och utbildas de personer som ska undervisa Sveriges framtid, våra barn och elever. Vi måste därför ha en attraktiv lärarutbildning som håller hög kvalitet.

I syfte att höja de svenska skolresultaten och läraryrkets status har Sverigedemokraterna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna kommit överens om att inleda ett arbete med att utveckla lärarutbildningen. Vi kommer att arbeta för att förbättra kvaliteten genom ett reformerat utbildningsinnehåll med mer fokus på ämneskunskap, kognitionsvetenskap och praktisk metodik. Vi kommer också att arbeta för att personer med en annan akademisk bakgrund ska kunna ställa om till läraryrket. Det är viktigt för att lösa det framtida lärarbehovet.

Ämneslärarutbildningen har länge lidit av stora avhopp. Även om genomströmningen har ökat de senaste åren är det bara drygt 40 procent av dem som påbörjar utbildningen som tar examen. Allt fler studerar till ämneslärare via den kompletterande pedagogiska utbildningen, KPU, som har en högre genomströmning. Det är positivt, men genomströmningen måste bli högre även på ämneslärarutbildningen. I arbetet med att utveckla

lärarutbildningen kommer vi därför att särskilt titta på organiseringen och kvaliteten inom ämneslärarutbildningen.

Herr talman! Regeringen har nyligen tillträtt. Vi kommer att återkomma med hur vi vill utveckla lärarutbildningen, inklusive frågan om ämneslärarutbildningens lokalisering.

Avslutningsvis vill jag understryka att regeringen kommer att arbeta för att alla barn och elever ska få möta utbildade och behöriga förskollärare och lärare, oavsett skolform och var i landet man bor.

Anf. 18 NIKLAS SIGVARDSSON (S):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka utbildningsministern för svaret på mina frågor, även om jag konstaterar att vissa av svaren är allt annat än tydliga.

De senaste åren har vi flera gånger kunnat läsa om att det saknas lärare runt om i vårt land. Enligt fackförbunden saknas det ungefär 22 500 grundskollärare. Inom gymnasieskolan anger man att ungefär 15 procent av lärarna är obehöriga.

Varje dag utbildas fantastiskt duktiga lärare vid lärosäten runt om i hela vårt land, från Malmö i söder till Luleå i norr. Det är oerhört viktigt att denna utbildning finns i hela vårt land, för det handlar om att kunna klara kompetensförsörjningen i hela utbildningssektorn och få kompetenta och yrkesskickliga lärare.

Skyddsstoppet på Raketskolan i Kiruna som vi kunnat läsa om visar tydligt att vi behöver fler lärare i hela vårt land. Att då fundera på vilka lärosäten som eventuellt ska få utbilda dessa och om vi kanske ska centralisera lärarutbildningen kommer inte att göra det lättare för skolor som Raketskolan att rekrytera nya lärare. Att ge svaret att man nyss har tillträtt och att man återkommer med svaret är allt annat än bra.

Herr talman! Jag hade så sent som i går förmånen att besöka ett av de 27 lärosäten runt om i vårt land som utbildar lärare, det i Jönköping. Där lägger de varje dag stort engagemang på att utbilda framtida lärare, allt från förskollärare till ämneslärare i gymnasieskolan. De har jobbat hårt med att öka kvaliteten på sin utbildning de senaste åren, vilket UKÄ glädjande nog bekräftar att de har gjort.

Medskicket från detta lärosäte var stor oro om vad som kommer att hända i framtiden. Kommer utbildningen inte att få finnas kvar trots deras gedigna arbete de senaste åren med att öka kvaliteten?

Ämneslärarutbildningen kommer enligt Tidöavtalet, eller slottsavtalet, att "koncentreras till de högst rankade lärosätena inom respektive område". Osäkerheten bland lärosätena om vad detta innebär är stor. De undrar vilken rankning det är som regeringen ska ta fasta på, för de vet knappt om någon sådan existerar. Om man behöver upprätta en rankning, hur tänker man i så fall göra det?

Att vara så här vag och icke-konkret leder tyvärr bara till oro och osäkerhet hos olika lärosäten nu när de lägger långsiktiga strategier. Vågar man gå in i långa avsiktsförklaringar med huvudmän gällande kompetensförsörjning? Vågar man gå in i nya samarbetsformer? Vågar man investera i bättre läromiljöer och innovativa lösningar för att höja kvaliteten ännu mer de kommande åren?

Jag tänker återigen ge utbildningsministern chansen att svara på den fråga som jag ställde i min interpellation. Har ministern någon avsikt att ta

Prot. 2022/23:27
29 november

Svar på
interpellationer

några initiativ som innebär att ämneslärarutbildningen inte finns kvar vid lärosäten som Jönköping, Halmstad, Borås, Eskilstuna, Gävle och Luleå?

Anf. 19 LINUS SKÖLD (S):

Herr talman! Jag tackar för möjligheten att diskutera en otroligt viktig fråga för hela vårt avlånga land. Jag representerar, min skånska till trots, den valkrets som ligger allra längst norrut i landet – samma valkrets som Kiruna och Gällivare är belägna i.

I norra Sverige har vi för tillfället superlåg arbetslöshet, i synnerhet i dessa två kommuner, eftersom vi har en expansiv industri. Det gör att välfärden har otroligt svårt att kompetensförsörja sina verksamheter. Även industrin säger att tillgången till utbildad arbetskraft är ett av de största hindren för tillväxt. Den gröna omställningen gör att det är här den stora tillväxtpotentialen i vårt land för tillfället finns. Tillgången till utbildningsplatser, som jag vet kommer att behandlas i en senare interpellationsdebatt, är alltså en grundläggande faktor för att vi ska kunna fortsätta den gröna omställningen och kompetensförsörja både industri och välfärd.

Samtidigt pågår det en samhällsomvandling i dessa två kommuner. Om man till äventyrs skulle lyckas rekrytera en lärare utifrån är det otroligt svårt att hitta en bostad till den, för de bostäder som byggs i Kiruna och Gällivare byggs för att ersätta delar av städerna som sjunker ned i marken på grund av gruvhål. Regeringen förnekar sig inte här heller utan drar in möjligheten till investeringsstöd, vilket kommer att sänka byggtakten och försvåra bostadsförsörjningen.

Därutöver kan vi redan se att lärarbristen i Kiruna har fått den yttersta konsekvensen: skyddsstoppet som Niklas Sigvardsson pratade om alldeles nyss. Det skedde i september när skyddsombudet stoppade verksamheten. Det togs fram en handlingsplan, och man har arbetat med den fram till för ett par veckor sedan, då Lärarförbundets ordförande var på besök för att informera sig om hur det går. Det visade sig då att man har haft stor omsättning på personal även fortsättningsvis. Rektorn som tog fram handlingsprogrammet har slutat. Johanna Jaara Åstrand krävde då ett Norrlandspaket för lärarförsörjning för att komma till rätta med bristen där den är som allra mest akut. Till detta kan läggas att lärarfackens båda ordförande vid skyddsstoppet sa att uppemot 200 skolor riskerar att gå samma öde till mötes.

Om man tittar på var Kiruna är beläget på kartan ser man att det är 35 mil till närmaste lärarutbildning, som ligger i Luleå. Oron när det i Tidöavtalet stipulerades att lärarutbildningen ska centraliseras blev enorm. Till nästa lärarutbildning är det nämligen ytterligare 25 mil; den ligger i Umeå.

När utbildningsministern hotar med att lägga ned ämneslärarutbildningar – jag tänker att det är så både sektorn och branschen betraktar formuleringen i Tidöavtalet – blir oron alltså jättestor. Lärarbristen i Malmö är akut. Så min fråga är ungefär densamma som Niklas Sigvardssons fast mer specifik: Kan ministern garantera att han inte tänker vidta några aktiva åtgärder för att lägga ned lärarutbildningen i Luleå?

Anf. 20 Utbildningsminister MATS PERSSON (L):

Herr talman! Tack till interpellanten och till Linus Sköld för era inlägg! Det är en väldigt stor uppgift som regeringen har framför sig. Vi har stora

problem i den svenska skolan. Ett är att våra barn lär sig för lite och att kvaliteten på våra lärarutbildningar är för låg. Det finns också en problematik i att vi som land har svårt att rekrytera lärarstudenter som klarar av eller genomgår hela utbildningen. Precis som jag förde fram i mitt interpellationssvar är det inte ens hälften av de studenter som påbörjar en ämneslärarutbildning som fullföljer hela utbildningen. Det är klart att detta är ett väldigt stort problem för alla oss föräldrar som vill att våra barn ska få en bra utbildning och kunna känna sig trygga i skolan.

Herr talman! Jag känner en väldigt stor ödmjukhet inför dessa problem. De senaste åren har politiken misslyckats på detta område. Det vilar ett mycket stort ansvar på den tidigare socialdemokratiska regeringen för att man under åtta års tid inte har tagit itu med problemen. De landar nu i den nya regeringens knä.

Vi har fått ett starkt mandat för förändring av väljarna. Väljarna tycker att Sverige utvecklas åt fel håll och röstade i början av september för en ny regering och för förändring. Den förändringen kommer nu.

Jag ser fram emot att göra detta tillsammans och i bred dialog med både fackförbund och olika intressenter i skolvärlden, gärna också tillsammans med socialdemokratiska politiker som pragmatiskt och konstruktivt vill bidra till att göra den svenska skolan bättre. Men att saker och ting bara ska vara exakt som de har varit tidigare funkar inte – det tror jag att vi alla är överens om – eftersom problemen är så stora som de är.

Jag skulle särskilt vilja uppmärksamma de initiativ som nu tas i budgeten när det till exempel gäller att stärka innehållet i lärarutbildningen, exempelvis det som kallas övningsskolor, där man på ett bra sätt ökar studenternas möjligheter att delta och praktisera sin utbildning i verkligheten och mot elever. Det gäller naturligtvis också de förändringar som nu aviseras när det gäller innehållet i lärarutbildningen, med ökat fokus på kognitionsvetenskap, det vill säga på inlärning och hur den kan variera från person till person. På så sätt får man ihop olika perspektiv i en ordning så att våra barn och elever lär sig så mycket som de bara kan.

Herr talman! Jag välkomnar dessa interpellationer. Regeringen har en mycket stor uppgift när det gäller att ta itu med de stora problem som Sverige har, efter att de senaste åtta åren har präglats av stor passivitet. Jag beklagar det, men jag hoppas att vi kan hitta en gemensam väg framåt och i konstruktiv anda diskutera dessa frågor tillsammans. Jag är mycket intresserad av att höra era tankar om detta och av att arbeta i god ton framåt.

Anf. 21 NIKLAS SIGVARDSSON (S):

Herr talman! Utbildningsministern för fram att den socialdemokratiskt ledda regeringen inte har gjort något. En del av det som regeringen nu lägger fram är ju en fortsättning på de initiativ som den socialdemokratiska regeringen lade fram. Det gäller till exempel vikten av KPU, det vill säga kompletterande pedagogisk utbildning. Det är glädjande att vi fortsätter att jobba aktivt med det. Det ser ut som om man kommer att fortsätta med nationella professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare, vilket också kommer att stärka både befintliga och nya lärare. Det görs satsningar på fler lärarledda timmar inom lärarutbildningen och mycket mer.

När det gäller frågan om kvalitet är jag och utbildningsministern överens i mångt och mycket. Vi vill också satsa på god kvalitet. Vi måste också kunna lita på att de myndigheter som är utsedda att granska och utvärdera

kvaliteten på våra lärarutbildningar faktiskt gör det. Det är UKÄ som granskar detta.

Under 2021 gjordes hela 44 uppföljande granskningar av UKÄ, där lärarutbildningar i tidigare granskningar fått bristande eller ifrågasatt kvalitet. Av dessa 44 utbildningar hade 39 gått från bristande till hög kvalitet. I tre fall hade utbildningen lagts ned, och i två fall hade examenstillståndet återkallats.

Detta visar att UKÄ:s uppgift faktiskt fungerar. Utbildningar som håller för låg kvalitet är inte kvar. Det är detta vi båda vill, som jag uppfattar utbildningsministern: att vi ska ha väl fungerande lärarutbildningar med god kvalitet.

Då utbildningsministern fortsatte att svara undvikande på frågan huruvida lärarutbildningar runt om i vårt land ska finnas kvar tänkte jag passa på att lite grann beskriva värdet av alla utbildningar runt om i vårt land och av att vi faktiskt har 27 lärosäten som utbildar lärare.

I en analys som UKÄ har gjort beskriver man den betydelse som utbildningar runt om i vårt land har. Man ser att program som lärar- och sjuksköterskeprogrammet långt mer än andra program rekryterar regionalt, alltså nära utbildningsorten, och även lyckas behålla studenterna i mycket högre utsträckning än många andra program. Detta gör att man uppfyller det man vill med ett lärosäte: Man både utbildar den yrkesgrupp som välfärden så väl behöver med hög kvalitet, och man får dem som har utbildats att stanna kvar i närområdet och i närliggande kommuner. Detta är jättepositivt, framför allt för områden som det som Linus Sköld pratade om – Malmfälten, Gällivare och Kiruna – men också för alla andra delar av vårt land, till exempel mer glesbefolkade kommuner i södra Sverige.

Jag ska fortsätta att ge utbildningsministern chansen att svara på frågan och lugna de lärosäten som funderar på hur de ska planera sin verksamhet framöver. Kommer ministern att ta några initiativ som innebär att ämneslärarutbildningen inte ska finnas kvar vid lärosäten som Jönköping, Halmstad, Borås, Eskilstuna, Gävle och Luleå?

Anf. 22 LINUS SKÖLD (S):

Herr talman! Ministern säger att regeringen de senaste åren har misslyckats. Man kan titta på det uppskattade antalet lärare som saknas och se att det nationellt sett är ett betydligt mindre antal än det var för några år sedan. Det är alltså en sanning med modifikation.

Niklas Sigvardsson redogjorde förtjänstfullt för vad den socialdemokratiskt ledda regeringen har gjort. Det har varit sådant som att expandera platserna på kompletterande pedagogisk utbildning och att inleda försök med kortare KPU. Det har också varit satsningar på lärares anställningsvillkor – löner, avlastande kompetens och så vidare. Det har man för övrigt gjort tillsammans med utbildningsministerns eget parti. Det har handlat om att förbättra villkoren, så att vi får fler sökande till lärarutbildningen.

Att regeringen de senaste åtta åren skulle ha varit passiv är en felaktig beskrivning, helt enkelt. Nu är det Mats Persson som har ansvaret, och det är Mats Perssons regering som lägger förslag om att centralisera lärarutbildningen, vilket leder till en oro huruvida lärarutbildningen kommer att få finnas kvar ute i landet eller om det bara blir vid de gamla anrika universiteten. Det är ju denna bild som sprider sig.

Mats Perssons regering drar ned antalet utbildningsplatser. Det är Mats Perssons regering som drar in investeringsstödet och försämrar bostadsförsörjningen i Malmfälten. Nu är det Mats Persson som har ansvaret, och det är de förslag som Mats Perssons regering har lagt fram eller uttalat som vi debatterar här i dag.

Jag tyckte att min fråga var mycket konkret och enkel: Kan Mats Persson garantera att han inte tänker vidta några aktiva åtgärder för att lägga ned lärarutbildningen i Luleå?

Anf. 23 Utbildningsminister MATS PERSSON (L):

Herr talman! Tack, mina meddebattörer, för frågorna, och tack för diskussionen!

Det stämmer att lärarbristen har minskat något. Det beror dessvärre på att det föds färre barn i Sverige i dag än vad prognosen var för några år sedan. Det beror så att säga inte på utbildningssystemets förmåga eller framgång, utan det beror på att vi föder för få barn i Sverige just nu. Jag hade gärna sett att lärarbristen var mindre och att det berodde på att vi hade utbildat fler lärare med bättre kompetens och att vi hade haft större genomströmning, men så är det inte i dag.

Jag noterar också att Socialdemokraterna i sin skuggbudget inte heller tar höjd för investeringsstödet. Men med detta sagt tänkte jag fokusera framåt och fundera på vad vi gemensamt kan göra för att förbättra den svenska lärarutbildningen. Ingenting är ju viktigare för våra barn än att möta lärare med goda ämneskunskaper, som vet hur man lär ut och har den rätta pedagogiska kunskapen. Det är ett jätteproblem i dag att så många börjar lärarutbildningen, särskilt ämneslärarutbildningen, utan att fullfölja den. Inte ens varannan elev som påbörjar ämneslärarutbildningen går igenom den utan hoppar av.

Detta är ett långsiktigt problem för vårt land. Det gör att det är lärarbrist. Det gör att det är för dålig kvalitet i klassrummen. Det innebär att våra barn och ungdomar som inte får den utbildning som de förtjänar. Det blir konsekvensen.

Herr talman! Det är jätteviktigt att politiken i det här läget fokuserar på att förbättra innehållet i lärarutbildningen så att man som lärarstudent får mer kunskap om hur man lär ut, bättre förmåga att möta eleven i klassrummet och att man har tillräckliga ämneskunskaper. Det ska inte vara så att elever i en högstadieskola känner att läraren inte kan sitt ämne eller att läraren inte kan räkna. Som elev ska man mötas av en lärare som kan sina grejer, har en gedigen ämneslärarkompetens och också en förmåga att föra ut den kompetensen till våra barn och ungdomar, så att de lär sig tillräckligt.

Ett önskat läge är en bättre kvalitet i lärarutbildningen, ett högre söktryck och att fler lärarstudenter går igenom utbildningen, kommer ut som lärare och kan utbilda våra barn och ungdomar. Det är vårt önskade läge, och för att komma dit behöver lärarutbildningen förändras. Det behöver vara mer fokus på inläring. Kognitionsvetenskapen spelar en viktig roll, och det gäller att arbeta för att få upp statusen på läraryrket. En förändring av ämneslärarutbildningen är en viktig del i detta.

Jag tror att det går att göra mycket av detta i bred politisk enighet här i riksdagen. Jag hoppas det, och jag välkomnar det om det är möjligt. Jag tycker att det vore bra för Sverige om man kunde göra detta i samsyn och

inte ha stor politisk konflikt. Det här är en så viktig framtidsfråga för vårt land att den förtjänar det bästa av politiken.

Anf. 24 NIKLAS SIGVARDSSON (S):

Herr talman! Inledningsvis vill jag säga att vi socialdemokrater självfallet också vill ha en ännu bättre lärarutbildning. Vi vill öka genomströmningen, att fler studenter ska ta examen och att vi ska få fler behöriga lärare i landets alla klassrum. Det är självklart att vi vill fortsätta att jobba för detta, så att vi alla når målet om behöriga lärare i alla klassrum.

Men en av de viktiga och centrala frågorna för att alla barn och elever ska kunna ha en behörig, kompetent och yrkesskicklig lärare i varje klassrum är lokaliseringen av lärarutbildningen. Ministern undviker den frågan gång på gång. Det måste innebära att det är väldigt osäkert i regeringen och dess samarbetsparti Sverigedemokraterna om vad man ska göra i denna fråga.

Jag hade önskat att ministerns besked var tydligare här i dag så att alla lärarutbildare runt om i vårt land kunde få fira jul i lugn vetskap om att deras lärarutbildning kommer att få finnas kvar. Det handlar om att det jobb de aktivt lägger ned och alla de ansökningar de just nu sänder in till UKÄ om att få bedriva högkvalitativ lärarutbildning ska få bli verklighet det kommande året och i framtiden. Det är en hård julklapp som utbildningsministern ger till landets lärosäten.

Jag ger ministern en sista chans att trots allt svara på den fråga jag har ställt under hela den här debatten: Kommer ministern att ta några initiativ som gör att det inte finns någon ämneslärarutbildning kvar vid lärosäten som Jönköping, Halmstad, Borås, Eskilstuna eller Gävle? Det är en fråga om kompetensförsörjning med lärare i hela vårt land.

Anf. 25 Utbildningsminister MATS PERSSON (L):

Herr talman! Tack till mina meddebattörer för en väldigt bra interpellationsdebatt! Jag välkomnar den. Jag tror att vi har förutsättningar att tillsammans i riksdagen göra det vi kan för att förbättra det här området. Det är ju eftersatt, och här behövs reformer. Som jag har sagt tidigare: Ju bredare förankring vi kan nå när det gäller detta, desto bättre.

Interpellanten kanske överdriver rädslan något. Det vi från regeringens sida har sagt och säger är att vi har stora ambitioner när det gäller att förbättra lärarutbildningen, inte minst ämneslärarutbildningen. Ingen i vårt avlånga land kommer att behöva vara orolig för att detta ska ske på bekostnad av kvaliteten eller på bekostnad av elevernas undervisning i klassrummet. Tvärtom kommer de reformer vi nu gör att se till att det blir mer fokus på kunskap. Vi kommer att se till att våra barn lär sig mer. Vi kommer att reformera lärarutbildningen, så att den får ett innehåll med starkt fokus på inläring och kognitionsvetenskap. Det ska finnas en tydlig koppling mellan utförandet i klassrummet och den utbildning man går.

Ingen behöver vara orolig i detta läge. Vi jobbar långsamt. Vi jobbar noga med att se till att denna reform blir så bra som möjligt. Vi gör detta för att se till att elever, lärare och föräldrar ska känna sig trygga i de förändringar som vi kommer att genomföra. Vi kommer att fokusera väldigt mycket på innehållet i utbildningen. Det är fokus på kognitionsvetenskap och på hög kvalitet, så att vi får en högre genomströmning. Det duger inte

att mer än hälften av dem som påbörjar ämneslärarutbildningen hoppar av. Vårt land kan bättre. Vårt land förtjänar bättre.

Prot. 2022/23:27
29 november

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Svar på
interpellationer

§ 12 Svar på interpellation 2022/23:46 om studier med omställningsstudiestöd

Anf. 26 Utbildningsminister MATS PERSSON (L):

Herr talman! Mats Wiking har frågat mig om jag och regeringen missbedömt behovet av personer som vill studera med omställningsstudiestöd och, om så är fallet, vilka åtgärder jag avser att vidta. Mats Wiking har även frågat om jag och regeringen är beredda att föra till mer medel till högre utbildning och vuxenutbildning så att alla som söker omställningsstudiestöd kan få gå utbildningar.

Genom propositionen *Flexibilitet, omställningsförmåga och trygghet på arbetsmarknaden* genomfördes en historisk reform som lade grunden för ett nytt huvudavtal mellan arbetsmarknadens parter. Efter att propositionen beslutades i riksdagen i juni i år undertecknade företrädare för Svenskt Näringsliv, Förhandlings- och samverkansrådet PTK och LO det nya huvudavtalet.

När propositionen debatterades i riksdagen yrkade samtliga partier som ingår i regeringen bifall till propositionen i dess helhet. Endast Vänsterpartiet röstade emot. I propositionen framgår det att medel till omställningsstudiestödet ska tillföras stegvis från och med 2023 fram tills att reformen är fullt utbyggd 2026. År 2023 tillförs 1,3 miljarder kronor, och nästa år utökas denna summa till 2,8 miljarder kronor i linje med de förarbeten som togs fram av den socialdemokratiska regeringen tillsammans med Miljöpartiet, Liberalerna och Centerpartiet. Regeringen inför därmed reformen precis på det sätt som aviserades i propositionen och helt i överensstämmelse med vad parterna förväntar sig.

Jag noterar att det finns ett oväntat stort intresse för det nya omställningsstudiestödet, men planen för införandet ligger fast. Ett tungt vägande skäl till detta är att handläggande myndigheter, främst CSN, ska ges rimliga planeringsförutsättningar.

För utbildning vid universitet och högskolor har regeringen i budgetpropositionen för 2023 bedömt att nya satsningar inte är aktuella. Universitet och högskolor har stora resurser för utbildning. Under 2023 uppgår anslagen för utbildning till cirka 26 miljarder kronor, och antalet sökande till högskoleutbildning minskar efter pandemiårens höga efterfrågan. Regeringen föreslår även att 270 miljoner kronor ska tillföras under 2023 för yrkesinriktad gymnasial vuxenutbildning, så kallad yrkesvux. Hur behovet av utbildning kommer att utvecklas framöver vet vi inte i dagsläget, men regeringen följer givetvis utvecklingen noggrant för att bedöma behoven under de kommande åren.

Anf. 27 MATS WIKING (S):

Herr talman! Tack, utbildningsministern, för svaret! Det är positivt att ministern uttalar att man kommer att fullfölja den S-ledda regeringens pla-

ner gällande omställningsstödet och att vi var överens i det arbetet. Som skolpolitiker blir jag dock orolig när regeringen skär ned på anslagen till vuxenutbildning, yrkesvux, högskolor och universitet.

För vuxenutbildning är nedskärningen 1,23 miljarder. För yrkesvux är den 104 miljoner. Och för högskolor och universitet är det en minskning med 81 miljoner.

Vi socialdemokrater har tvärt emot upplevt att anslagen har varit viktiga för att kommuner och utbildningsanordnare ska våga starta nya utbildningar och våga anställa lärare.

Bedömningen är att regeringens politik kommer att leda till 22 000 färre platser för vuxna än i vårt budgetförslag.

Tycker Mats Persson verkligen att det är rätt att beskriva tiotusentals färre utbildningsplatser som en satsning?

Anf. 28 Utbildningsminister MATS PERSSON (L):

Herr talman! Tack, Mats Wiking, för inlägget och frågeställningen! Det är uppenbart, tycker jag, att Sverige är ett land med väldigt höga ambitioner för den högre utbildningen. Och det är helt klart att satsningarna i budgetpropositionen på yrkesutbildning och på högre utbildning ligger på historiskt höga nivåer.

En del av de tillfälliga satsningar som gjordes under pandemin försvinner vid årsskiftet. De var ju tillfälliga. De löper ut. Men den permanenta nivån, som gäller i vårt land för kommande år, innebär att tusentals ungdomar och tusentals vuxna kommer att få möjlighet att genomföra en utbildning på universitet eller högskola eller någon form av yrkesutbildning.

Det är historiskt höga nivåer. När det gäller yrkeshögskolan är det en fördubbling sedan tio år tillbaka ungefär. Vi har alltså väldigt höga nivåer. Jag tycker att det är väldigt bra att vi har det. Jag tycker också att det är en väldig styrka att vi brett i Sveriges riksdag har kunnat hitta en samsyn kring detta, för det är en fråga där vi behöver mindre politiskt bråk och mer samarbete. Det är en fråga där vi behöver se mer till vad som är bäst för landet Sverige, bäst för företagen och bäst för enskilda. Det är viktigare än kortsiktiga partipolitiska intressen eller kortsiktiga partipolitiska vinster. Detta är viktigt för Sverige, och det är viktigt att vi samarbetar.

Herr talman! Omställningsstudiestödet är en del av detta. Det är när den svenska modellen är som bäst. Arbetsmarknadens parter satte sig ned och förhandlade – visserligen under hot från Liberalerna och delvis Centerpartiet om lagstiftning – och kom fram till ett nytt Saltsjöbadsavtal, som i grund och botten till stora delar förändrar den svenska arbetsmarknaden.

En viktig del i detta är flexibilitet. Det är ökade möjligheter för den enskilde företagaren, det medelstora företaget eller det stora företaget att ha flexibla verktyg för att kunna anpassa produktionen efter hur efterfrågan ser ut. Men det är också en möjlighet för fler människor att mitt i livet ställa om, att mitt i livet vidareutbilda sig, att mitt i livet hitta en ny väg i livet, en ny utbildning, ett nytt yrke. Detta skapar otroliga möjligheter inte bara för den enskilde utan också för vårt samhälle.

Omställningsstudiestödet är väldigt viktigt, och de nivåer som regeringen ligger på är precis i linje med det som arbetsmarknadens parter har velat se.

Detta gör vi därför att det är ett viktigt avtal för Sverige. För att den svenska arbetsmarknaden ska fungera är det viktigt att fler människor får

möjlighet att vidareutbilda sig och att fler människor får rätt kompetens. Det är bra för de enskilda individerna. Det är också bra för företagen och därmed för oss alla, eftersom företagen är grunden för vår gemensamma välfärd. Det är därifrån skatteintäkterna kommer.

Sammantaget är det här viktiga reformer som gör att den svenska arbetsmarknaden fungerar bättre och som gör att vi åtminstone steg för steg går i riktning mot att minska den kompetensbrist som i dag finns och som är ett stort hinder för många företag och många individer.

Anf. 29 MATS WIKING (S):

Herr talman! Tack, utbildningsministern, för svaret! Vi socialdemokrater tycker att det är väldigt viktigt med utbildningssatsningar. När utbildningsministern drar ned på yrkesutbildning, högskoleutbildning och vuxenutbildning ser vi att det är en minskning av resurserna. Det handlar om att klara av de behov som vi har nu när vi står inför en lågkonjunktur och så vidare.

Jag skulle vilja ta upp omställningsstödet lite grann. Vi såg i en artikel – jag tror att det var i går – att det har inkommit 20 000 ansökningar, herr talman, om att studera via omställningsstudiestöd, vilket måste anses vara en succé.

Tyvärr signalerar CSN att merparten inte kommer att få sina ansökningar godkända. Huvudorsaken är att antalet sökande är fyra gånger större än budgeten tillåter. Samtidigt fortsätter ansökningar att strömma in. Man kan säga att det finns ett enormt behov av utbildning i det här landet, något som både människor själva och företagen ser.

Utifrån detta vill jag fråga vilken beredskap regeringen har för att justera både omställningsstudiestödet och utbildningsutbudet för att möta den stora efterfrågan som finns.

Anf. 30 Utbildningsminister MATS PERSSON (L):

Herr talman! Tack, Mats Wiking, för den utmärkta frågan!

Nu kommer ansökningarna in. De hanteras av CSN, och det har kommit in 20 000 ansökningar, precis som Mats Wiking säger. I det här läget är det för tidigt att spekulera i hur många av dem som kommer att få bifall och hur många av dem som kommer att få avslag. Det är en uppgift som myndigheterna nu hanterar, och jag tror att det är viktigt att vi politiker inte lägger oss i det.

Det kommer att ta sin tid, eftersom det har kommit in fler ansökningar än vad prognosen sa. Det här handlar om att människor ska få en korrekt och rättssäker bedömning. Därmed måste det få ta den tid som krävs för att man ska kunna få rätt bedömning och därmed veta vilka insatser man har rätt till.

Det är alltså för tidigt att svara på hur stor andel av dessa 20 000 som kommer att få stödet beviljat och hur stor andel som kommer att få avslag. Det återstår att se, men vi följer detta mycket, mycket noga, dels för att det är viktigt att det blir en rättssäkerhet i prövningen, dels för att vi naturligtvis behöver se i vilken utsträckning behoven finns.

Det här står högt upp på regeringens agenda, och vi följer det mycket noga.

Prot. 2022/23:27
29 november

Svar på
interpellationer

Anf. 31 MATS WIKING (S):

Herr talman! Tack för svaret, utbildningsministern!

I mitt huvud går ekvationen inte riktigt ihop. Först drar man undan ett antal utbildningsplatser, och sedan säger regeringen att vi täcker de behov som finns, för det har varit en gigantisk satsning under pandemin. Nu hamnar vi i ett läge där vi går in i en lågkonjunktur med tuffare tider, och vi kan vara ganska säkra på att långtidsarbetslösheten kommer att öka.

Att möta dessa behov med att dra ned på antalet utbildningsplatser känns för mig väldigt avigt, herr talman. Vi socialdemokrater anser att det i detta läge är viktigt att satsa just på utbildningsinsatser och på omställning. Finns då behovet och önskemålen utifrån medborgarna i samhället borde vi snarare öka insatserna.

I detta läge skär regeringen ned på alla utbildningsformer för vuxna och avskaffar Äldreomsorgslyftet. Undertecknad vet att det inte är utbildningsministerns ansvar, herr talman, men det är den borgerliga, högerkonservativa regeringen som har gjort den nedskärningen, och även detta var en viktig utbildningsinsats.

Tycker Mats Persson verkligen att det här är rätt sätt att bemöta de samhällsproblem som uppstått?

Anf. 32 Utbildningsminister MATS PERSSON (L):

Herr talman! Låt mig vara väldigt tydlig: Regeringen har väldigt höga ambitioner när det gäller utbildning både för barn, unga och vuxna. Vi gör inga neddragningar av utbildningarna, vi har väldigt höga ambitioner och vi ligger på historiskt höga nivåer när det gäller vilken yrkesutbildning som erbjuds svenska folket.

Det är också viktigt att inte bygga ut verksamheten alldeles för snabbt, för verksamheten måste hålla en hög kvalitet. Om man bygger ut en verksamhet för snabbt finns det en stor risk för att man tummar på kvaliteten och att de som genomgår utbildningarna inte får den utbildning de har rätt till och därmed inte har de kvalifikationer som arbetsmarknaden kräver.

Det är väldigt viktigt att vi har höga ambitioner när det gäller den högre utbildningen, vuxenutbildningen och den svenska skolan. Denna regering drar inte ned på antalet utbildningsplatser, utan vi har historiskt höga nivåer.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 13 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

Skrivelser

2022/23:22 Riksrevisionens rapport om Konsumentverkets tillsyn av marknadsföring och avtalsvillkor

2022/23:24 Riksrevisionens rapport om offentliga biträden i migrationsärenden

2022/23:27 Vissa frågor inom hälso- och sjukvårdsområdet

Motioner
med anledning av prop. 2022/23:15 Förstärkt skattereduktion för installation av solceller
2022/23:2283 av Mikael Damberg m.fl. (S)
2022/23:2284 av Martin Ådahl och Rickard Nordin (båda C)

Prot. 2022/23:27
29 november

EU-dokument
COM(2022) 659 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om märkning av ekologiskt sällskapsdjursfoder

§ 14 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 24 november

2022/23:52 Kapaciteten på Arlanda flygplats

av *Isak From* (S)
till statsrådet Andreas Carlson (KD)

2022/23:53 Branschskolornas framtid

av *Caroline Helmersson Olsson* (S)
till statsrådet Lotta Edholm (L)

den 25 november

2022/23:54 Folkbildningens framtid

av *Linus Sköld* (S)
till utbildningsminister Mats Persson (L)

den 28 november

2022/23:55 Åtgärder mot Iran

av *Alexandra Völker* (S)
till utrikesminister Tobias Billström (M)

2022/23:56 Ett jämställt och tryggt arbetsliv

av *Sofia Amløh* (S)
till statsrådet Paulina Brandberg (L)

2022/23:57 Fler i arbete för att motverka segregationen

av *Sofia Amløh* (S)
till arbetsmarknads- och integrationsminister Johan Pehrson (L)

2022/23:58 Utebliven kompensation för el- och gasanvändare i Skåne

av *Ola Möller* (S)
till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2022/23:59 Ukrainska flyktingar som tvingas till prostitution

av *Annika Hirvonen* (MP)
till statsrådet Maria Malmer Stenergård (M)

§ 15 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 24 november

2022/23:83 Skyddsombuds möjlighet att företräda enskilda arbetstare

av *Johanna Haraldsson* (S)

till statsrådet *Paulina Brandberg* (L)

2022/23:84 Hemvärnets organisering

av *Mikael Larsson* (C)

till försvarsminister *Pål Jonson* (M)

2022/23:85 En utredning om djurhållningskrav

av *Sofia Skönnbrink* (S)

till landsbygdsminister *Peter Kullgren* (KD)

2022/23:86 Utvecklingsbidraget till kulturskolan

av *Kristoffer Lindberg* (S)

till kulturminister *Parisa Liljestrand* (M)

2022/23:87 Situationen i Afghanistan

av *Tomas Eneroth* (S)

till statsrådet *Johan Forssell* (M)

den 25 november

2022/23:88 Attackerna mot al-Hol-lägre och kampen mot Daish/IS

av *Lawen Redar* (S)

till utrikesminister *Tobias Billström* (M)

2022/23:89 Iranska regimens kränkningar av Iraks suveränitet och Kurdistanregionen i Irak

av *Lawen Redar* (S)

till utrikesminister *Tobias Billström* (M)

2022/23:90 Den turkiska invasionen av Rojava i norra Syrien

av *Lawen Redar* (S)

till utrikesminister *Tobias Billström* (M)

§ 16 Kammaren åtskildes kl. 14.34.

Sammanträdet leddes av förste vice talmannen.

Vid protokollet

ANNA ASPEGREN

/Olof Pilo

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Avsägelser.....	1
§ 3 Anmälan om kompletteringsval.....	2
§ 4 Meddelande om frågestund.....	3
§ 5 Anmälan om subsidiaritetsprövningar	3
§ 6 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	3
§ 7 Anmälan om granskningsrapport	4
§ 8 Ärenden för bordläggning.....	4
§ 9 Svar på interpellation 2022/23:32 om snabbare bodelningsprocesser	5
Anf. 1 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	5
Anf. 2 MARTINA JOHANSSON (C).....	5
Anf. 3 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M)	6
Anf. 4 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	7
Anf. 5 MARTINA JOHANSSON (C).....	8
Anf. 6 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M)	9
Anf. 7 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	10
Anf. 8 MARTINA JOHANSSON (C).....	11
Anf. 9 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	11
§ 10 Svar på interpellation 2022/23:34 om en jämställd föräldraförsäkring	12
Anf. 10 Statsrådet ANNA TENJE (M).....	12
Anf. 11 SANNE LENNSTRÖM (S)	12
Anf. 12 Statsrådet ANNA TENJE (M).....	13
Anf. 13 SANNE LENNSTRÖM (S)	14
Anf. 14 Statsrådet ANNA TENJE (M).....	14
Anf. 15 SANNE LENNSTRÖM (S)	15
Anf. 16 Statsrådet ANNA TENJE (M).....	16
§ 11 Svar på interpellation 2022/23:42 om centralisering av lärarutbildningen	16
Anf. 17 Utbildningsminister MATS PERSSON (L)	16
Anf. 18 NIKLAS SIGVARDSSON (S).....	17
Anf. 19 LINUS SKÖLD (S)	18
Anf. 20 Utbildningsminister MATS PERSSON (L)	18
Anf. 21 NIKLAS SIGVARDSSON (S).....	19
Anf. 22 LINUS SKÖLD (S)	20
Anf. 23 Utbildningsminister MATS PERSSON (L)	21
Anf. 24 NIKLAS SIGVARDSSON (S).....	22
Anf. 25 Utbildningsminister MATS PERSSON (L)	22
§ 12 Svar på interpellation 2022/23:46 om studier med omställningsstudiestöd.....	23
Anf. 26 Utbildningsminister MATS PERSSON (L)	23
Anf. 27 MATS WIKING (S).....	23
Anf. 28 Utbildningsminister MATS PERSSON (L)	24
Anf. 29 MATS WIKING (S).....	25
Anf. 30 Utbildningsminister MATS PERSSON (L)	25
Anf. 31 MATS WIKING (S).....	26

Anf. 32 Utbildningsminister MATS PERSSON (L)	26
§ 13 Bordläggning.....	26
§ 14 Anmälan om interpellationer	27
§ 15 Anmälan om frågor för skriftliga svar	28
§ 16 Kammaren åtskildes kl. 14.34.	28